

**Η πολιτική αρετή ως κοινή και φυσική ιδιότητα
όλων των ανθρώπων**

Ἴνα δὲ μὴ οἴη ἀπατᾶσθαι ὡς τῷ ὄντι ἡγοῦνται πάντες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον. Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐάν τις φῆ ἀγαθὸς αὐλητῆς εἶναι, ἢ ἄλλην ἠντινοῦν τέχνην ἢν μὴ ἐστίν, ἢ καταγελωσιν ἢ χαλεπαίνουσιν, καὶ οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον. ἐν δὲ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐάν τινα καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἄδικός ἐστίν, ἐάν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐτοῦ τάληθῆ λέγῃ ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν, καὶ φασιν πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάντε ὣσιν ἐάντε μὴ, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον [δικαιοσύνην]. ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις. Ὅτι μὲν οὖν πάντ' ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τὸ ἡγεῖσθαι παντὶ μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω. ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει ἡγοῦνται εἶναι οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίνεσθαι ὧ ἂν παραγίγηται, τοῦτό σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδείξαι. Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυμοῦται οὐδὲ νουθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ὣσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν. οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; Ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίνεταί, τὰ καλὰ καὶ τάναντία τούτοις. ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχῃ, ἀλλὰ τάναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἴ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νουθετήσεις. Ὡν ἐστίν ἐν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

Μετάφραση

Ἴνα δὲ μὴ οἴη ἀπατᾶσθαι ὡς τῷ ὄντι
Και για να μη νομίζεις ὅτι εξαπατάσαι ὅτι πραγματικά

πάντες ἄνθρωποι ἡγοῦνται πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε
όλοι οἱ ἄνθρωποι νομίζουν ὅτι κάθε ἄνδρας ἔχει μερίδιο και στη δικαιοσύνη

καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς,
και στην ἄλλη πολιτικὴ ἀρετῆ,

λαβὲ αὖ τόδε τεκμήριον.
πάρε πάλι το ἐξῆς για ἀπόδειξη.

Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις,
Γιατί στις ἄλλες ικανότητες, ὅπως ακριβῶς ἐσύ λες,

ἐάν τις φῆ εἶναι ἀγαθὸς αὐλητῆς,
αν κάποιος ισχυρίζεται ὅτι εἶναι ικανὸς αὐλητῆς,

ἢ ἄλλην ἠντιοῦν τέχνην ἢν μή ἐστίν,
ἢ σε ἄλλη ὁποιαδήποτε τέχνη στην ὁποία δεν εἶναι,

ἢ καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουσιν,
ἢ τον χλευάζουν ἢ αἰσχρολογεῖν,

καὶ οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νοθετοῦσιν ὡς μαινόμενον.
καὶ οἱ δικοὶ του πλησιαζοντας τον τον συμβουλεύουν με την ιδέα ὅτι εἶναι τρελός.

ἐν δὲ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ,
στη δικαιοσύνη ὁμως καὶ στην ἄλλη πολιτικὴ ἀρετῇ,

ἐάν καὶ εἰδῶσιν τινα ὅτι ἐστίν ἀδίκος,
αν καὶ γνωρίζουν για κάποιον ὅτι εἶναι ἀδίκος,

ἐὰν οὗτος αὐτὸς λέγη τἀληθῆ καθ' αὐτοῦ ἐναντίον πολλῶν,
αν αὐτὸς ὁ ἴδιος λέει την ἀλήθεια σε βάρος του μπροστά σε πολλούς,

ὁ ἐκεῖ ἡγοῦντο εἶναι σωφροσύνην,
πράγμα το ὁποῖο στην πρώτη περίπτωση θεωρούσαν ὅτι εἶναι σωφροσύνη,

λέγειν τἀληθῆ, ἐνταῦθα μανίαν,
δηλαδή το να λέει την ἀλήθεια, σε αὐτὴ την περίπτωση (το θεωροῦν) τρέλα,

καὶ φασιν δεῖν πάντας φάναι εἶναι δικαίους, ἐάντε ὧσιν ἐάντε μή,
καὶ ισχυρίζονται ὅτι πρέπει ὅλοι να λένε ὅτι εἶναι δίκαιοι, εἴτε εἶναι εἴτε ὄχι,

ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον [δικαιοσύνην].
αλλιῶς (λένε) ὅτι εἶναι τρελός αὐτὸς που δεν προσποιεῖται τον δίκαιο.

ὡς ἀναγκαῖον (ἐστίν)
γιατί κατά τη γνώμη τους εἶναι ἀναγκαῖο

οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ μετέχειν αὐτῆς ἀμῶς γέ πως,
ὁ καθένας χωρὶς ἐξαίρεση να ἔχει μερίδιο σ' αὐτὴν με κάθε τρόπο,

ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις.
διαφορετικὰ να μὴ συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στους ἀνθρώπους.

Ὅτι μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται πάντ' ἄνδρα σύμβουλον
Ὅτι λοιπὸν εὐλογα δέχονται κάθε ἄντρα σαν σύμβουλο

περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς
για αὐτὴν την ικανότητα

διὰ τὸ ἡγεῖσθαι παντὶ μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω.
ἐπειδὴ νομίζουν ὅτι ὁ καθένας ἔχει μερίδιο σ' αὐτὴν, αὐτὰ λέω.

ὅτι δὲ ἡγοῦνται οὐκ αὐτὴν εἶναι φύσει οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου,
ὅτι ὁμως νομίζουν ὅτι αὐτὴ δεν ὑπάρχει ἐκ φύσεως οὐτε ἀπὸ τύχη,

ἀλλὰ (εἶναι) διδακτὸν τε καὶ παραγίγνεσθαι ἐξ ἐπιμελείας
ἀλλὰ ὅτι μπορεῖ να διδαχτεῖ καὶ ὅτι γίνεται κτῆμα με ἐπιμέλεια

ὧ ἂν παραγίγνηται,
σ' ὅποιον τυχόν γίνεται κτήμα,

τοῦτό πειράσομαι ἀποδείξαι σοι μετὰ τοῦτο.
αὐτό θα προσπαθήσω να αποδείξω σε σένα στη συνέχεια.

Ὅσα γὰρ κακὰ ἄνθρωποι ἡγοῦνται ἀλλήλους
Γιατί ὅσα κακά οι ἄνθρωποι νομίζουν ο ἕνας για τον ἄλλον,

ἔχουν φύσει ἢ τύχη,
ὅτι τα ἔχουν ἀπὸ τη φύση ἢ τυχαία,

οὐδεὶς θυμοῦται οὐδὲ νοθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει
κανεὶ δε θυμώνει οὔτε συμβουλεύει οὔτε διδάσκει οὔτε τιμωρεῖ

τοὺς ἔχοντας ταῦτα, ἵνα μὴ ὦσιν τοιοῦτοι, ἀλλ' ἐλεοῦσιν.
αὐτοὺς που ἔχουν αὐτά, για να μην εἶναι τέτοιοι, ἀλλὰ τους λυποῦνται.

οἷον τίς (ἐστὶ) οὕτως ἀνόητος ὥστε ἐπιχειρεῖν ποιεῖν τι τούτων
για παράδειγμα ποιος εἶναι τόσο ἀνόητος ὥστε να προσπαθεῖ να κάνει κάτι ἀπ' αὐτά;

τοὺς αἰσχροὺς ἢ μικροὺς ἢ ἀσθενεῖς;
στους ἀσχημοὺς ἢ μικρόσωμοὺς ἢ ἀσθενικοὺς

ἴσασιν μὲν γὰρ, οἶμαι,
Γιατί, γνωρίζουν, βέβαια, νομίζω,

ὅτι ταῦτα γίγνεται τοῖς ἀνθρώποις φύσει τε καὶ τύχη,
ὅτι αὐτά γίνονται στους ἀνθρώπους ἀπὸ τη φύση και την τύχη,

τὰ καλὰ καὶ τάναντία τούτοις.
δηλαδή οι καλές ιδιότητες και οι ἀντίθετες τους.

ὅσα δὲ ἀγαθὰ οἶονται γίνεσθαι ἀνθρώποις
ὅσα ὁμως ἀγαθὰ νομίζουν ὅτι δημιουργοῦνται στους ἀνθρώπους

ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς,
με ἐπιμέλεια και ἀσκηση και διδασκαλία,

ἐάν τις μὴ ἔχη ταῦτα, ἀλλὰ τάναντία τούτων κακά,
εάν κάποιος δεν ἔχει αὐτά, ἀλλὰ τα ἀντίθετα τους τα κακά,

ἐπὶ τούτοις που γίνονται
γι' αὐτά κάπου γίνονται

οἷ τε θυμοὶ καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νοθετήσεις.
και οι θυμοί και οι τιμωρίες και οι παραινέσεις.

Ὡν ἓν ἐστὶν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια
Απ' αὐτά ἓνα εἶναι και η ἀδικία και η ἀσέβεια

καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.
και γενικά καθετί το ἀντίθετο στην πολιτικὴ ἀρετή.